

ONTVANGEN 02 NOV 2005

AMP

RAAP-NOTITIE 864

Prinsbisdomstraat te Born
Gemeente Sittard-Geleen en Born
Een archeologische begeleiding

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Sittard-Geleen en Born

Titel: Prinsbisdomstraat te Born, gemeente Sittard-Geleen en Born; een archeologische begeleiding

Status: eindversie

Datum: september 2004

Auteur: *drs. A. Schryvers*

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2004\SIBO\N0864-SIBO.doc

Projectcode: SIBO

Projectleider: drs. A. Schryvers

Projectmedewerkers: drs. M.A.H. Lipsch

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: niet van toepassing

Autorisatie: J.A.M. Roymans

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2004

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Sittard-Geleen en Born heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 9 juli, 8 september en 15 september 2004 een archeologische begeleiding uitgevoerd in verband met een nieuwbouwproject in de gemeente Sittard-Geleen en Born. Doel van deze archeologische begeleiding was eventueel aanwezige archeologische resten op te sporen en, voorzover mogelijk, een eerste indruk te geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

Tijdens de archeologische begeleiding zijn in het plangebied geen archeologische resten aangetroffen. Daarom worden geen aanbevelingen voor vervolgonderzoek gedaan.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van de gemeente Sittard-Geleen en Born heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 9 juli, 8 september en 15 september 2004 een archeologische begeleiding uitgevoerd in verband met een nieuwbouwproject in de gemeente Sittard-Geleen en Born. De archeologische controle diende te worden uitgevoerd omdat de uitgravingen van de fundering mogelijk aanwezige archeologische resten zou kunnen aantasten of vernietigen.

1.2 Plangebied

Het plangebied (0,4 ha) ligt in het centrum van Born, op de hoek van de Prinsbisdомstraat en de Tuinstraat. Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 58 van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 184.500/338.250.

Ten tijde van het onderzoek was in het plangebied een schoolgebouw gevestigd dat werd gesloopt ten behoeve van de nieuwbouwwerken. Volgens de IKAW heeft het plangebied - vanwege de ligging binnen stedelijk gebied - geen indicatie van archeologische waarden. Aan de directe nabijheid van het plangebied is een middelhoge indicatie van archeologische verwachting toegekend.

1.3 Onderzoeksopzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een archeologische begeleiding.

De archeologische begeleiding is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen.

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Het plangebied maakt deel uit van het Zuid-Limburgse lössgebied. Beken en droogdalen die het lössplateau doorsnijden, zorgen voor het (micro)reliëf in het gebied. Löss is eolisch materiaal dat voornamelijk op het einde van de laatste IJstijd, het Weichselien (ca. 100.000-10.000 jaar geleden) onder periglaciale omstandigheden door de wind als een deken over het, toen ook al sterk geaccidenteerde, gebied is afgezet. Löss bestaat overwegend uit siltige leem. Het sediment is vruchtbaar omdat het tamelijk veel gemakkelijk verweerbare mineralen bevat.

Het plangebied is gelegen op de grens van een tussenterras bedekt met löss (Staring Centrum, 1989: code 5E7) en een lösswand (Staring Centrum, 1989: code 11/10 A4) gescheiden door een breuk met een hoogteverschil van meer dan 5 m.

Bodem

De bodem in het plangebied is niet gekarteerd omwille van de ligging in de bebouwde kom, maar in de nabije omgeving bestaat de bodem uit radebrikgronden; zandige leem (Staring Centrum, 1993: code BLd5 g).

Brikgronden zijn gronden met een briklaag, dat wil zeggen met een duidelijk ontwikkelde textuur-B (klei-inspoelingshorizont). De brikgronden zijn in dit gebied allemaal ontstaan in leem en worden daarom leembrikgronden

genoemd. Een onderverdeling van deze leembrikgronden berust op de diepte waarop de hydromorfe kenmerken en de textuur-B horizont beginnen. Zo werd er een onderscheid gemaakt tussen (van relatief nat naar relatief droog) *kuilbrikgronden*, *daalbrikgronden* en *radebrikgronden*. Er is nog een vierde categorie, namelijk de *bergbrikgronden*, maar deze dient apart te worden beschouwd aangezien de briklaag zich hier meteen aan of direct onder het oppervlak bevindt.

Typisch voor de radebrikgronden in de omgeving van Koningsbosch en Born is het uitwiggend lössdek dat werd afgezet op grof zand. Daar ligt dan ook, beginnend tussen 70 en 100 cm diepte bijna overal grind in de ondergrond (Staring Centrum, 1993)

Archeologie

Uit de directe nabijheid van het plangebied (straal van 500m) staan in het ARChEologisch InformatieSysteem ARCHIS vier vindplaatsen geregistreerd. Drie daarvan dateren uit de Late Middeleeuwen (ARCHIS-waarnemingsnummers 1.401, 34.076 en 131.133); het gaat om losse vondsten die in verband kunnen worden gebracht met het kasteel van Born. De vierde vindplaats betreft een hielbuil uit de midden Bronstijd (ARCHIS-waarnemingsnummer 35.190).

Archeologische verwachting

Op de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2001) is het plangebied niet gekarteerd omwille van de ligging in de bebouwde kom maar de nabije omgeving van het plangebied heeft een middelhoge kans op het aantreffen van archeologische waarde.

3 Veldonderzoek

3.1 Methodes

In het plangebied werd een archeologische begeleiding uitgevoerd bij de graafwerkzaamheden ten behoeve van de nieuwbouw (figuur 1). De archeologische controle werd uitgevoerd op het moment dat het uitgraven van de funderingsputten voltooid was. In juli werden de funderingsputten ten behoeve van de huizen (in het noorden van het plangebied) gecontroleerd en in september vond een archeologische controle van de bouwput voor het appartementsgebouw (in het zuiden van het plangebied) plaats.

In beide gevallen werd de uitgegraven zone gecontroleerd op de aanwezigheid van archeologische sporen en/of indicatoren (zoals aardewerk, vuursteen, bouwmaterialen, e.d.). Ook werden de profielwanden van de bouwputten nauwgezet bestudeerd.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

In het noorden van het plangebied, op de plaats waar de huizen opgetrokken zullen worden, was slechts 40 cm diep uitgegraven. Aangezien op deze locatie voordien een schoolgebouw heeft gestaan, werd niets anders dan een dik puinpakket gezien opgevuld met bakstenen, dakpannen, leistenen, glas van ruiten, porselein, plastic...

In het zuiden van het plangebied, waar het appartementsgebouw zal opgetrokken worden, werd een bouwput van 3 m diep uitgegraven. Het bodemprofiel bestond de eerste 70 cm uit een pakket donkergrijsbruin zand met recent puin. Vervolgens bestond het profiel tot 1m80 - mv uit een pakket sterk gelaagd lichtbruin zand met een verhoogde siltigheid. Op 1m80 diepte zat een compact pakket grind in grof, groenkleurig zand. Op 2m10 -mv verdwijnt het grind en blijft alleen het grof, groenkleurig zand. Op 3m -mv gaat dit over in een sterk gelaagd pakket met groen- en bruinkleurig grof zand.

Archeologie

Tijdens de archeologische controle van de bouwputten werden geen archeologische indicatoren aangetroffen. Er is dan ook geen aanleiding om de aanwezigheid van een archeologische vindplaats in het plangebied te veronderstellen.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Tijdens de archeologische controle zijn geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het plangebied.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Periode	Datering
Nieuwe tijd	1500 - heden
Late Middeleeuwen	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd	12 voor - 450 na Chr.
IJzertijd	800 - 12 voor Chr.
Bronstijd	2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300 - 2000 voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800 - 4900 voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000 - 8800 voor Chr.

Tabel 1.
Archeologische
tijdschaal.

Literatuur

Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998. *Handboek ROB-specificaties.*

Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

ROB, 2001. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie.*

Globale Archeologische Kaart van het continentale Plat.

Archeologische Monumentenkaart. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).

Staring Centrum, 1989. Geomorfologische kaart van Nederland, schaal

1:50.000, kaartblad 59-60-61-62 Genk-Sittard-Maastricht-Heerlen.

Staring Centrum, Wageningen.

Staring Centrum, 1993. Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000,

kaartblad 59-60 Sittard West en Sittard Oost, Staring Centrum,

Wageningen.

Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001. *Kwaliteitsnorm*

Nederlandse Archeologie, versie 2.0. Eindrapport van de

Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS ARChEologisch Informatie Systeem

IKAW Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden

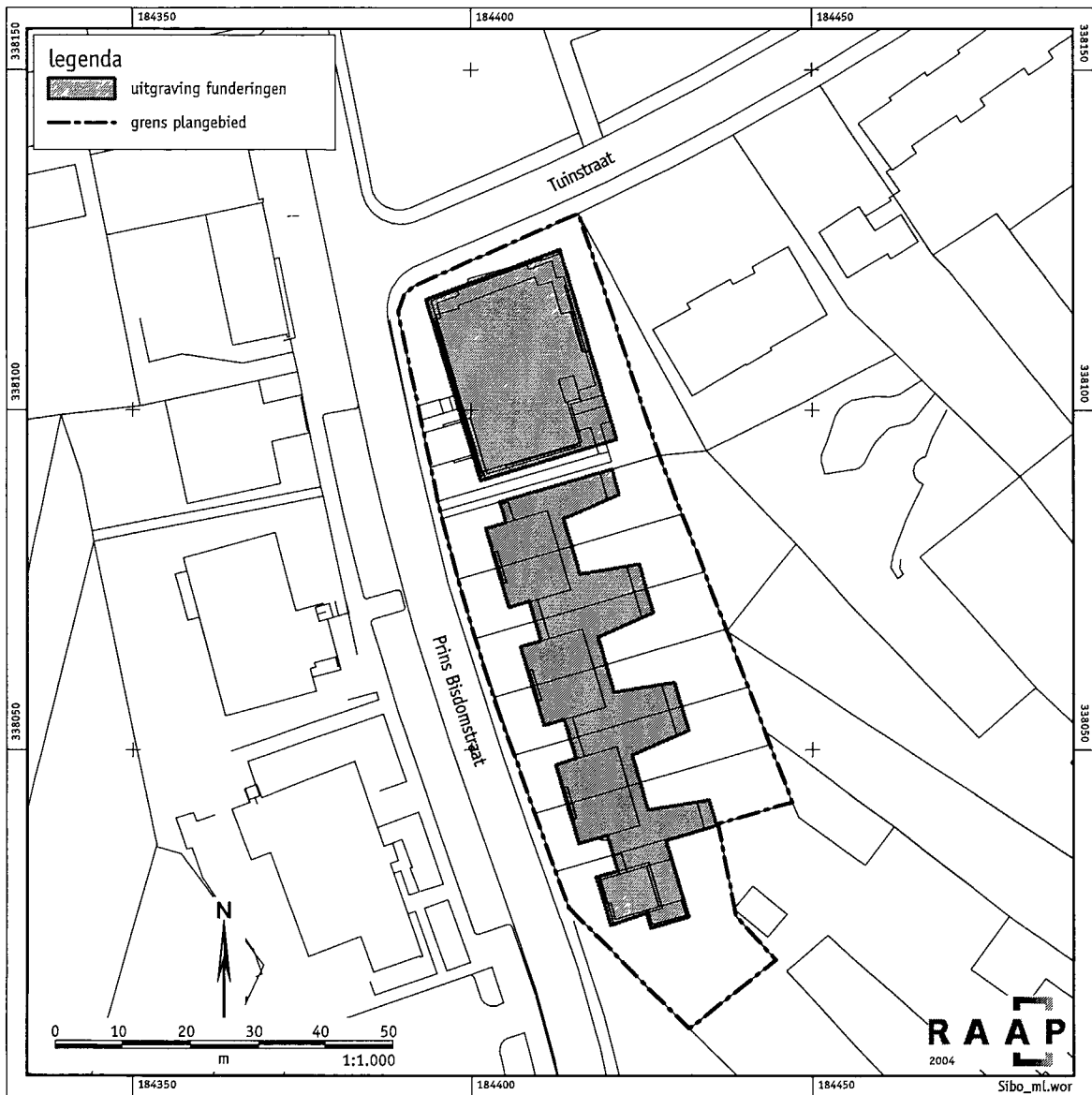
-Mv beneden maaiveld

ROB Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Archeologische begeleiding.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Archeologische begeleiding.